

Historische Vereniging Wormerveer

Nieuwsbrief Historische Vereniging Wormerveer jaargang 3, nummer 9 (november 2005)

van de voorzitter

(een bijdrage van Tom Tulleken)

Historicus Johan Huizinga (1872-1945) heeft eens gezegd: *wie het verleden niet kent, heeft geen recht op de toekomst.* En recent vroeg een journalist zich af: "Heeft de hang naar en de interesse voor het verleden van de eigen streek, stad of straat te maken met een zoektocht naar 'onze' identiteit?" Hoe het ook zij, de belangstelling voor het verleden is sterk groeiend; familieonderzoek is erg populair, historische verenigingen groeien als kool en boeken over de geschiedenis van eigen stad of dorp vinden gretig aftrek. Ook in het publieke debat wordt nu veel meer uitgegaan van de gedachte dat het cultureel erfgoed gekoesterd dient te worden en het historisch besef vergroot. In onze eigen omgeving worden de resultaten hiervan steeds meer zichtbaar: de monumentale fabriekscomplexen Mercurius en Boon zijn prachtig gerestaureerd en herbested; eenzelfde toekomst staat De Adelaar en de Verkadefabriek te wachten. Op historisch verantwoorde wijze zal een nieuwe industriemolen, Het Jonge Schaap, verrijzen aan de boorden van de Zaan, terwijl in Wormer plannen zijn voor de herbouw van de Beschuitoren. Ook lijkt geen einde te komen aan de stroom geschiedschrijvingen over onze streek terwijl ons eigen blad Wormerveer Weleer door velen gespeld wordt. De grote belangstelling voor de onlangs gehouden prachtige Gerrit de Jong tentoonstelling mag ook een voorbeeld genoemd worden van de grote interesse voor de (kunst)geschiedenis van onze streek. De Historische Vereniging Wormerveer gaat haar 4^e jaar in en is nu al niet meer weg te denken uit onze gemeenschap. De HVW zal ook dit komende seizoen blijven inspelen op het groeiende historisch besef en niet nalaten haar bijdrage te leveren aan de ontsluiting van de geschiedenis van Wormerveer.

verhuizing

September stond geheel in het teken van de verhuizing maar nu u dit leest, draait de organisatie weer op volle toeren. We wisten dat we Marktstraat 108 moesten verlaten vanwege de bouwplannen voor dit gebied. Het viel nog niet mee een geschikte ruimte te vinden voor zowel ons archief als om te vergaderen. Dankzij de familie Mol van pakhuis De Ruiter ('t Wevertje) is het helemaal gelukt. Historischer kan bijna niet. We beschikken nu over de ruime zolderverdieping van het 17^e eeuwse pakhuis achter De Ruiter. Wilt u het zelf eens bekijken dan kan dat op

Aan het begin van de Noorddijk, ongeveer in het verlengde van de Trompstraat, werd in 1910 deze brug gebouwd. Op de achtergrond ziet u de huizen van de De Ruijterkade en op de losse foto kunt u het resultaat zien van al dit handwerk. Enige tientallen meters verderop fungeerde later de Cor Bruijnweg, eerst nog Tasmankade geheten, als nieuwe toegang tot de Zeeheldenbuurt en Wormerveer-Noord en de 'stenen brug' werd gesloopt. (collectie Piet Stelling)

maandag- en vrijdagmiddag van 13.30 tot 16.00 uur. De eerste keer zult u misschien even moeten zoeken naar de ingang, die is namelijk aan het wandelpadje tussen Wilhelminapark en Zaanweg. Een grote, groene deur en naast het naambordje van de HVW vindt u een bel.

in dank ontvangen

U ziet het al aan het onderstaande overzicht, ons archief groeit en groeit. In onze nieuwe behuizing beschikken we nu over een aantal grote archiefkasten en een ruime werkplek zodat alles overzichtelijk geborgen kan worden. Ook zijn er twee kleine kluisjes aangeschaft om de unica (bijzondere foto's, oude documenten, akten) extra veilig op te slaan. De binnengekomen stukken tot juli zijn nu verwerkt en inmiddels wacht er weer heel wat moois op een vermelding in de volgende nieuwsbrief die u in februari 2006 tegemoet kunt zien. Alle gevers weer hartelijk dank.

Piet Bruijn, Zaans Netwerk nr. 31 (2005), archiefmap Inex (1988, 1989, 1991, 1993, 1994); **Erven familie Assink**, 2 dozen dia's van Wormerveer, diverse krantenknipsels o.a. Wormerveersch Nieuws uit 1935, foto's: losse ploeg, bestuur De Ar-

beid (2x), Marktstraat, Oost-Knollendam met zicht op eiland Bloemendaal, personeelsfotol Drukkerij Meijer, 36 foto's Drukkerij Meijer, diverse boeken, brochures en plattegronden o.a.: 'De Zaanstreek in oude prenten', brochure van De Nieuwe Soos, plattegrond winkelcentrum Wormerveer 'In de Zaanbocht', knipsel over Weverstraat (badhuis, request 1899, foto Weverspadje), asbakje Fa. A. de Grunt; Mevr. **Bloedjes** (Assendelft), persoonlijk verhaal van haar oom van 91 jaar die op het Pieterspad geboren is; Mevr. **G. Bakker**, foto's o.a.: brug Krommenieërweg, Ton van Leeuwen met vrouw Geertje en kinderen bij oude station, Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders (met namen) (ca. 1934), diverse ansichtkaarten, knipsels over Noordsterpark; **G.P. Bethlem** (Sparndam), boek 'Burgerschap en Burgerzin', door gemeentebestuur Wormerveer aangeboden aan kiesgerechtigden, foto van Machinefabriek P. van Houten aan Zaanweg (nu Stelling) tijdens Wormerveer 450 jaar, met koffieboneninpakmachine; **A. Bloem** (Wormer), collectie suikerzakjes: Drukkerij Meijer, De Jonge Prins, Wessanen, Huis te Zaanen, Peereboom, Kapsalons Postma,

(zie voor het vervolg van **in dank ontvangen** het losse vel)

bouwbesluit

De Zaanse politieke partij ROSA hield onlangs een forumdiscussie over het monumentenbeleid. Een belangrijk onderdeel van dit beraad betrof het zogenaamde bouwbesluit dat volgens F.J. Wytema, voorzitter van de stichting Zaan & Dijk, dodelijk is voor het behoud van het gebouwde erfgoed. Juist in de Zaanstreek bevinden zich nog heel wat houten woonhuizen (die niet op de monumentenlijst staan maar wel van grote historische waarde zijn) en die na restauratie prima bewoond zouden kunnen worden. Het bouwbesluit is echter de grote spelbreker; bij restauratie van bestaande bouwwerken kunnen B&W nog ontheffing verlenen maar bij demontering en verplaatsing van een oud pand treden onverbiddeijk de bepalingen van het bouwbesluit in werking. Met andere woorden, de woning wordt dan als nieuwbouw beschouwd waarbij minimale afmetingen voor deurhoogte, plafondhoogte, traptreden vereist zijn. Kortom, van een authentiek en origineel Zaanse pand met traditionele maatvoering is dan totaal geen sprake meer. Wat zal het resultaat zijn? Oude panden worden gesloopt en dat is natuurlijk in tegenspraak met de intenties van de overheid die zich juist wil inspannen voor het behoud van het erfgoed. Een merkwaardige situatie. De (politieke) oplossing is dat zeker voor de Zaanse houtbouw een uitzondering moet worden gemaakt wat het bouwbesluit betreft.

najaarsvergadering

Zo'n 75 leden bezochten de najaarsvergadering van 26 oktober. Voorzitter Tom Tulleken benadrukte in zijn openingswoord dat de Zaanse geschiedenis er één is om trots op te zijn en dat onze vereniging een uitstekend voorbeeld is, gezien het grote ledenaantal in korte tijd, van veel historische belangstelling en bezorgdheid om het lokale erfgoed. Het is een goede zaak dat het rijke Wormerveerse industriële verleden eens in de aandacht komt. Hoe mooi zou het niet zijn als Wormerveer weer over een oude industriemolen beschikte en dat de Noordersluis heropend zou worden? Ambitueus? Zeker, maar niet onmogelijk volgens Tulleken. De begroting voor 2006 werd door de vergadering goedgekeurd en voorts kwamen nog enkele monumentenkwesties aan de orde waarover we in de volgende nieuwsbrief wat uitgebreider zullen berichten.

Na de pauze genoten de aanwezigen van een boeiend verhaal van stadsarcheoloog Piet Kleij over de papiermolens in het Guisveld. Opmerkelijk is dat in het begin van de 19^e eeuw, toen de Fransen hier de dienst uitmaakten, de economische toestand in Nederland in mineur verkeerde, maar dat in de Zaanstreek vooral dankzij de papiermakerij in Wormerveer en het Westzijdeveld een zekere welvarendheid in stand bleef. Het is de bedoeling van Piet Kleij om de sporen van deze oude nijverheid verder te onderzoeken en geheel in kaart te brengen.

Rondleiding in nieuwe stijl Onze HVW gidsen Dick Zwart en Piet Bruijn bieden verenigingen en organisaties nu een dorpswandeling op maat aan. Hier ziet u bijvoorbeeld een groep wandelaars bij de slijterij van Siekerman aan het Noordeinde. De HVW verzorgde deze wandeling als onderdeel van de feestelijkheden in mei rondom het 90-jarig bestaan van het R.K. kerkgebouw aan de Marktstraat. Ook een idee voor uw vereniging? Neem dan contact op met ons secretariaat. (foto Corrie Zwart)

Klaas Woudt bekijkt het werk van Gerrit de Jong tijdens de tentoonstelling. (foto's G. Graas)

De Gerrit de Jong tentoonstelling in het Molenmuseum, georganiseerd door de HVW, trok zo'n 1100 bezoekers. Tijdens de opening van de tentoonstelling op 14 augustus haalde kunstenaar Piet Hein Zijl herinneringen op aan zijn leermeester Gerrit de Jong. Tweede van rechts Miranda van Gelderen, auteur van het boek, en links van haar eindredacteur Klaas Postma, luisteren toe.

mijn favoriete foto

Cor Bruijn schreef al in *Wijd was mijn land* dat dit het mooiste plekje op aarde was. En als we in de fotoalbums van verzamelaar Piet Stelling bladeren, met heel veel Noordeinde en Noorddijk, dan wordt het duidelijk dat er meer mensen zo over denken. Piet Stelling woont nu al heel wat jaartjes op de Zuid maar een Noorderling is en blijft hij. Zijn overgrootvader, grootvader en vader woonden en werkten aan het Noordeinde waar ze een bedrijf in bouwmaterialen hadden en ook Piet is hier geboren en grootgebracht. Allicht dat hij zo aan dit stukje Wormerveer is gehecht. Toch is er in de loop der tijd behoorlijk wat veranderd. Neem alleen maar de cacao-fabriek van Erve H. de Jong waarvan nu niets meer resteert. Piet is ook jarenlang betrokken geweest bij de fototentoonstellinggroep INEX en hij zat in de organisatie van de reünie van de Zeeheldenbuurt in 1997. Samen met Wim Taanman heeft hij twee videobanden over oud-Wormerveer uitgebracht waarvan er honderden zijn verkocht. En zeker moeten we noemen de indrukwekkende tentoonstelling in De Lorzie in 2002 over Wormerveerse dienstplichtigen die naar Indië waren uitgezonden. Heel wat onderzoek is daarmee gemoeid geweest.

Dit is een redelijk bekende foto maar het geeft toch een aardig straatbeeld uit de jaren dertig in de karakteristieke Zeeheldenbuurt. De silo's van Wessanen & Laan ziet u op de achtergrond en het was in opdracht van deze firma dat de eerste huizen (1910) in deze buurt werden gebouwd. Helemaal rechts ziet u nog een gedeelte van het dak van pakhuis De Halm en in het kleinere pand daarnaast was het groentewinkeltje van Biersteker gevestigd. Dat alles is nu verdwenen, net als de 'stenen brug' trouwens, en woningcorporatie Parteon (voorheen De Woonmij) is nu van plan om langs De Zaan en op het Klinkenbergterrein nieuwe woningen te bouwen. In 1922 bouwde ook de R.K. Woningbouwvereniging St. Antonius hier veertig woningen. Die woningen zijn in 2002 door nieuwbouw vervangen. De originele gedenksteen van de eerste steenlegging door pastoor Rombouts in 1922 is bewaard gebleven. Op uitnodiging van Parteon onthulde HVW voorzitter Tom Tulleken in september deze gedenksteen die nu de gevel siert van Jan van Galenstraat nummer 1.

Op 8 oktober organiseerde de werkgroep Oude Begraafplaats een rondleiding. Onder de vele belangstellenden ook enkele jeugdigen. (foto Corrie Zwart)

buitenland

Uit Zuid-Afrika ontvingen Corrie en Dick Zwart een reactie over onze nieuwsbrief die ze laatst naar oude bekenden hadden gestuurd.

"Dat gedicht over Wormerveer (gedicht van Diet Hilderling, red.) liet mij toch voelen dat ik in hart en nieren een Wormerveerder ben, gaat nooit weg hoor, al wonen we hier 46 jaar", zo schrijft Bep Koppen-Kok, een oud buurmeisje van Corrie.

De Mulo examenklas van 1959 (toen nog aan de Goudastraat) hield in juni

een reünie. Jan Dierdorp was daar ook bij en op voorhand had hij wat HVW aanmeldingskaartjes in zijn binnenzak. Toen het gesprek op de historische vereniging kwam, meldde medereünist Roy Wong Lun Hing zich meteen aan. Zo mogen we het graag zien. Het bijzondere is dat Roy woont in Beijing (Peking) China en daar verbonden is aan de Surinaamse ambassade. Speciaal voor de reünie was hij overgekomen. Wat beide mannen op dat moment niet konden weten, is dat Roy het 700^e lid is geworden. Van harte!

Mooi cadeautje van Parteon De HVW-werkgroep Oude Begraafplaats ontving kortgeleden een zeer functioneel cadeau van Parteon (voorheen De Woonmij). De houten schuur achter het woonhuis Marktstraat 106 werd overbodig na het vertrek van de laatste huurders. We hadden al eens kenbaar gemaakt geïnteresseerd te zijn in deze ruime en prima schuur. Onze wens werd vervuld. Inmiddels is het bouwwerk verplaatst en dient het nu als opslagplaats voor het gereedschap dat onze vrijwilligers gebruiken op de Oude Begraafplaats. De schuur werd in korte tijd gedemonteerd en herbouwd onder leiding van Willem Schraal, helemaal links op de foto; naast hem staan zijn mede-timmerlieden Klaas Kruiver, Dick Zwart, Rob Rensen en Gerard Graas (Ruud Pauw en Jan Harrevelt ontbreken). (foto Tom Tulleken)

van braam

In mei 2002 overleed geheel onverwachts historicus Prof.dr. Aris van Braam die een aantal belangrijke werken over de Zaanse geschiedenis heeft gepubliceerd. Sinds 1994 bracht hij in eigen beheer *Fragmenten van de Zaanse geschiedenis* uit: eenvoudige boekjes van uiterlijk, maar zeer gedegen van inhoud over diverse Zaanse onderwerpen. Nummer 32 uit 2001 is het laatst verschenen en ongetwijfeld had hij nog heel wat andere delen in voorbereiding. Helaas, zover is het niet gekomen. Uit de nalatenschap heeft mevrouw Van Braam-Sint ons het restant van de boekjes geschonken en de opbrengst komt geheel ten bate van de HVW. Een prachtig gebaar. Dat er veel belangstelling voor is, bleek al tijdens de laatste braderie in september. Wilt u weten welke deeltjes nog beschikbaar zijn dan kunt u contact opnemen met ons secretariaat. De boekjes kosten € 5,- per stuk.

boek&

Uiteraard is de Zaanse kalender weer verkrijgbaar. De tekeningen voor 2006 zijn van Dick Vonk. Een uitgave van Amor Vincit Omnia uit Westzaan. Prijs € 14,50.

Het behouden land: Kalverpolder 1000 jaar cultuurhistorie is in opdracht van hengelsportvereniging Exox '55 door streekhistoricus Dick Kerrens samengesteld. De Zaanse Schans en het buurtschap Haaldersbroek (Hallaerts Broeck) liggen in dit gebied. Uitgegeven door Stichting Uitgeverij Noord-Holland, ISBN 9071123944, € 20,-.

Gerrit de Jong (1905-1978): meesterlijk graficus en schilder is een eigen uitgave van de Historische Vereniging Wormerveer. Het is, al zeggen we het zelf, een prachtig boekwerkje geworden over deze Zaanse kunstenaar die vooral in zijn ets-

kunst een sublieme kwaliteit wist te bereiken. Het grootste deel van zijn leven werkte en woonde De Jong in Wormerveer (zijn moeder was Wormerveerse) en kunsthistoricus Miranda van Gelderen heeft zeer deskundig zijn leven en werk beschreven. Het boek is in beperkte oplage verschenen. De prijs is € 15,-.

(Bij boekhandel Pasman liggen nog enkele exemplaren op voorraad. U kunt het ook bestellen via het HVW secretariaat.)

Het heeft even geduurd. De ANWB topografische kaart Noord-Holland Noord was al een tijd uit maar nu is dan Noord-Holland Zuid met daarin ons woongebied eindelijk te koop. Voor kaartenliefhebbers een aanwinst. ANWB uitgeverij, ISBN 9018021237, € 9,95.

Schrijf uw biografie is een duidelijke handleiding van 208 pagina's (met instructievideo's op een bijgeleverde cd-rom) hoe u uw eigen levensverhaal vorm kunt geven en schrijven. Veel voorbeelden, kant-en-klare modellen, gebruik van tijdlijnen, foto's en documenten inpassen, enzovoort. De auteur en uitgever is Addo Stuur, ISBN 9080967114, € 22,50.

Zonder dat we het waarschijnlijk beseffen, zijn we Rein Stuurman (1900-1984) al vaak tegengekomen. Namelijk in een van de tientallen schoolboeken, kinderboeken, plaatjesalbums (Hille) of natuurgidsen die hij van illustraties heeft voorzien. Zijn meest bekende is natuurlijk *Zien is Kennen*, dé vogelgids (met drukknopje) die in 1937 voor het eerst uitkwam en nu nog steeds verkrijgbaar is. De Werkgroep Rein Stuurman en Stichting Uitgeverij Noord-Holland hebben een monument van een boek uitgebracht over deze veelzijdige kunstenaar. *Rein Stuurman: de vogelschilder van Zien is Kennen* kost € 22,50, ISBN 9071123006. In galerie Staphorsius (J.J.Allanstraat 287b, Westzaan, tel. 075-6143000) is nog tot en met 11 december een expositie van het werk van Stuurman.

Thijs de Gooijer begon bij toeval eigenlijk zo'n 15 jaar geleden met het verzamelen van molenfoto's en puur zo groos was ie toen hij in juli zijn boek aan het grote publiek kon presenteren. *Molens langs de Zaan* is de titel en het boek bevat veel zeldzame molenplaatjes van rond 1900. Uitgegeven door René de Milliano in Alkmaar, ISBN 9072810503, € 15,-.

Krommenie: hoe een dorp veranderde is uitgegeven door het Historisch Genootschap Crommenie ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan. Een formidabel tijdsmonument van toen en nu is dit boek geworden; in meer dan 700 foto's krijgt u een duidelijk beeld hoe snel en ingrijpend een dorp verandert. ISBN 9080482935, € 27,50.

Het digitale boek raakt in opmars en zeldzame werken zijn daarmee weer verkrijgbaar voor een breed publiek. Bij uitgeverij BoekopCD in Apeldoorn is nu op cd-rom verkrijgbaar *Beschrijving van de Zaanlandsche Dorpen* uit 1794 door Adriaan Loosjes. Of het echt lekker leest, is de vraag. Voordeel is in ieder geval wel de relatief lage prijs (€ 25,-) en de mogelijkheid om de tekst op trefwoorden te doorzoeken. Meer informatie is te vinden op www.boekopcd.nl.

Tenzij anders vermeld zijn alle boeken in deze rubriek te koop bij boekhandels: Pasman (Zaanweg), Bruna (Marktplein) en Schuurman (Stationsstraat).

kortweg

Jaardag De derde HVW jaardag komt er aan. Ook dit keer heeft de organisatie een aantrekkelijk programma in de maak en net als bij de vorige edities verwachten we weer honderden bezoekers. U ontvangt zo rond de jaarwisseling een uitnodiging met

de programmagegevens maar noteert u nu alvast de datum: 15 januari 2006 in De Lorzie aan het Marktplein.

Zaanstroom In het voorjaar van 2006 zal in de ontmoetingsruimte van het appartementencomplex De Zaanstroom een tentoonstelling worden ingericht over cacao-fabriek Erve H. De Jong. In 1884 werd aan het Noordeinde een fabriek gebouwd met de naam De Zaanstroom op het terrein van het huidige appartementengebouw. Vandaar dus allemaal. Nu alvast vragen wij onze lezers om materiaal over deze ooit zo bloeiende onderneming. Beschikt u over foto's, documenten, verpakkingsmateriaal, voorwerpen die u wilt uitlenen voor de expositie dan kunt u contact opnemen met Dick Zwart (tel. 075-6282468). Meer over de tentoonstelling en de openingstijden in onze volgende nieuwsbrief.

Zaandijk Ons buurdorp Zaandijk beschikt nu over een eigen, zeer verzorgde, wijkenpagina op het internet. Het aardige is dat er ook diverse geschiedenisonderdelen zijn aan te klikken: www.kijkopzaandijk.nl.

Beschuit In het Molenmuseum te Koog aan de Zaan loopt nog tot en met 11 december de tentoonstelling *Beschuit met meisjes*. In de 16^e eeuw was beschuit (tweeback) een voornaam onderdeel van het scheepsproviand en later door toedoen van vooral Verkade en Hille stond in vrijwel elk (Bruynzeel) keukenkastje een beschuitbus waar, gek genoeg, nooit een hele verpakking in paste. Beschuit heeft dus een hele geschiedenis en als extraatje kunt u op de zondagmiddag genieten (reserveren gewenst) van een toneelstukje, geschreven door Peter Aten en gespeeld door Marjan Aten, Margaret Tromp en Gré Berkhout. Telefoon Molenmuseum 075-6288968.

colofon

Deze nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar voor leden en begunstigers van de Historische Vereniging Wormerveer.

Redactie

Huib Bakker, Carole Post van der Linde, Atie Bouwmans

Fotobewerking

Pieter Krige

Ontwerp

motioneuzijn, Wormerveer

Drukwerk

Drukkerij Bentvelzen, Wormer

Historische Vereniging Wormerveer
secretariaat:
postbus 303, 1520 AH Wormerveer
tel. 075-6216238 of 6280522
e-mail hvw.wormerveer@lycos.nl

kantoor: achterzijde Zaanweg 4
open op maandag- en vrijdagmiddag van 13.30 tot 16.00 uur.

contributie 2005 € 13,50 (gezinslid € 7,50)
penningmeester Ruud Pauw (075-6873896)

Rabobank Zaanstreek 394910885
KvK Amsterdam 34180336

vervolg **in dank ontvangen**, Nieuwsbrief HVW jaargang 3, nummer 9 (november 2005)

Papierverwerkingsindustrie Paveri, Café Sman, Jan Dekker, Restaurant Sitpoint, Stationskoffiehuis, Garage Zwart, W.F.C., Automobielfabriek De Jong, Met Boot les naar succes!, Gemeente Wormerveer, Houdt Wormerveer schoon; **Mart Boere**, foto in lijst van Wessanen, personeelsfoto van jubileum Meester de Smet 1905-1930, huishoudelijk reglement Q.S.C.; **Mart Boere/Ed Meijns**, Q.S.C.-archief: archief voorzitter Contelaar (bestaande uit programma's, doosje met erepenning Wormerveer, doosje met Q.S.C. speldjes, knipsels, diverse foto's, persoonlijke spullen), wisseltrofee geschonken door dhr. Contelaar, originele krijttekening van J. Ploeger van de Q.S.C.-revue met bijbehorende affiche, 2 lijsten met foto's van bestuursleden, 4 foto's van bestuursleden in lijst, oorkonde in lijst, diverse krantjes, raambiljetten en foto's uit de oude doos, jubileumnummers van 35, 40, 70 en 75 jaar Q.S.C., kalender Q.S.C. 80 jaar, 8 vaantjes uit periode 1971-1974, fotoboeken bij diverse revues uit 1930, 1933, 1935, 1941, 1945, 1948, poster 'Wandelen over Water: 25 - 28 mei 1995, 2 originele foto's van Q.S.C.-elftal met Engels militair elftal (ook aankondigingsbord aanwezig), elftal Blom containers en MAN Wormerveer; mevr. **J. Bruijn**, 2 afleveringen Heemschut 2005, 1 Windbrief; **G. Dekker** (Westzaan), 2 negatieven van schoolfoto's (inmiddels afgedrukt door Cees Brinkman); **J. Dierdorp** (Alphen aan de Rijn), diverse boeken Cor Bruijn, boek 'Twee glazen champagne en drie gebakken boterhammen: Noord-Holland in 1945, de laatste oorlogsmoanden en daarna', uitnodiging voor P.H. Dierdorp t.g.v. feestelijke ouderavond Herman Gorterschool op 13 juli 1955, brief ULO school aan ouders van 1^e klas leerlingen, winkelboekje t.n.v. mevr. Dierdorp van slagerij Pels, foto van De Jong's Dutch Cocoa blikje in restaurant van mijnmuseum in Kimberley Zuid-Afrika; **Jan Harreveld**, boek 'Oud Krommenie en Wormerveer vanuit de lucht', 10 ansichtkaarten o.a. brug over de Noordersluis, Marktstraat, brug over de Watering, Plein 13; **Ineke Heijndijk** (Den Haag), diverse foto's van School C (1939), foto kinderen in de Meidoornstraat, foto Fröbelschool Marktstraat (1947) met Juf Bruinsma en juf Schokker; **Til Hoogerwerf**, diverse krantenknipsels, clubbladen (Hamwellen), brochures zwem- en waterpolovereniging De Ham, knipsel foto kraamkliniek (ca. 1975); **G. Husslage-Laarkamp**, 'Het zilveren boek: 25 jaar Mercurius (1924-1949)'; dhr. **H. Koel** (Vlissingen), 17 foto's ULO Goudastraat (Ulo schoolband (1947-1951), klassefoto 2e en 3e klas Ulo (1947-1950), School B 3e klas (1943), schoolvakantie 1948: jeugdherberg Zonnehoeve, foto's jubileumavonden, kampioen schoolvoetbalelftal 1949), foto café Jan Remelink, Krommenieërpas, foto bejaardentocht o.a. met echtpaar Krige, 2 foto's onbekende school, plattegrond Wormerveer met stratenlijst, plattegrond Zaan-

streek, 'W.F.C. J.W.F. Göbelpaviljoen': extra editie W.F.C. nieuws t.g.v. opening op 17-1-1959, brochure 'Wij van de W.F.C.' t.g.v. 60-jarig bestaan in 1967, herdenkingsuitgave van G.J. van Gelder - Zaden en Peulvruchten 1848-1948, jubileumuitgave 50 jaar Q.S.C. 1915-1965; **J. Koelemeij**, 2 knipsels over Klas apart van 1937/1938 uit Zondagochtendblad 25-1-1998 en schoolfoto leerlingen R.K. school (1905), verenigingsbladen van Harmonievereniging Ons Genoegen en Harmonie Vereniging Wormerveer vanaf de jaren 1930 tot heden, diverse (kopie) schoolfoto's, tas met knipsels uit WKF-nieuws; Mevr. **Koene**, 13 foto's van Biljartvereniging WBV, 13 foto's van Biljartvereniging ABV; Mevr. **De Ruyter**, 2 knipsels over kantklosschool met afb. van mevr. De Ruyter; **Ton Komen** (Kuijs Reinder Kakes, Zaandam), Acte van Taxatie van onroerende goederen van de N.V. Jan Dekker d.d. 24 en 25 mei 1961 i.o. van Chemische Fabriek Naarden betr. fabriek, terrein en kantoor, taxatierapport d.d. 6 mei 1954 van percelen te Wormerveer: wei- en rietland, diverse huizen + fabriek met toebehorende gebouwen en terreinen, 21 tekeningen van verbouw en nieuwbouw bij Rijstpellerij De Unie uit jaren 1901, 1908, 1915, 1916, 1938, 1949, 1951 en 1967, handgeschreven en getekend uittreksel uit kadastrale plan 18-11-1950; **Fam. Koolman** (Zaandam), diverse boeken Cor Bruijn, boekje Zaans Historisch Museum, werkboekje + knipblad bij 'Herdenkingsmonumenten in Zaanstad' onder de titel 'Sta een ogenblik stil ... in Zaanstad'; krantenknipsel over schietbaan politie bij tennisbaan: Typhoon 5-5-1972, foto bouw brandweerkazerne met personeel firma Corell, 2 foto's van graf nr. 76: ws. Jacob de Wit, boek Mei klanken 1945-1970: een boekje (gedichten leerlingen Wormerveerse scholen), foto school D (ca. 1945), boek Wim Klinkenberg 'Over Zaanstad', boekje Zaanstreek 3: 3 exposities van Zaanse beeldende kunstenaars in het Weefhuis te Zaanstreek, boek Kijk op de Zaan, boek Margreet Bruijn 'Heggeranken', herdenkingstegel Gereformeerde Kerk Wormerveer 1876-1976, ingelijste afbeeldingen van Wormerveer (penteekeningen), 13 ex. van De Brandbrief uit de periode 1980 - 1988, programma Bevrijdingsfeesten Wormerveer op 19, 20 en 21 juli 1945, krantenknipsel sept. 1978 brandhuis Herman Gorter, programma 4 mei herdenking 1994, artikel uit Hoornblazer over reclamezegels van De Adelaar, jaarverslagen 1977 en 1978 van Gem. Brandweer Zaanstad waarin opgenomen Wormerveer, diverse afleveringen van Zaans Netwerk, Zaans Erfgoed nr. 1 (2002), diverse edities van Wie Waar Wat in Zaanstad, boek Jan Emmerig 'Zaanstad: zeven Zaanse dorpen in ansichtkaarten', boek 'Kent u ze nog de Wormerveerders', boek 'Noord-Holland en de monumenten', 'Saen Philex 93', 'Zaanse Beeldenwijzer' (2000), bedrukte kartonnen plaat met 'De Zaanstreek met hare fabrieken en overgebleven molens' (1931), diverse krantenknipsels; **Cisca Koome-Nijkamp**, kopie foto Cor Bruijnschool 1954/1955, 6^e klas;

Ed Meijns, 51 kopie foto's vanaf 1915 van o.a.: sportcomplex Q.S.C., ziekenhuis, kruidenier Dirk Andrea, div. familiefoto's, div. straten uit Wormerveer, vrouwengroep PvdA 1948, militaire dienst 1924, schippers van Wessanen en Laan 1934; **M. Mooy**, bleekpoederpot waarschijnlijk van firma Dekker, werkclassificatie werknemers Wessanen, 3 Ausweissen; **Rob Rensen**, ansichtkaarten van Schoolpad en Stoomoliefabriek De Liefde, 2 foto's ULO: 2^e klas 1943 en 4^e klas 1945; **J. v.d. Toorn** (uit nalatenschap Gerrit Rood), foto van zwembad de Watering (1970) in lijst, knipsels zwembad en fotomap; Mevr. **Tuinhof**, zwart potlood van Boekhandel Spaander; **Ada v.d. Veen-Bruijn**, geboortekaartje Agatha Hendrika Bruijn 2-8-48, huurreglement De Arbeid (1959), statuten, reglement en bewijs van aandeel van De Arbeid, reglement rusthuis Wandelweg, diverse knipsels o.a.: ZOV, Q.S.C.-ZFC, Onderling Genoegen, Wormerveer algemeen, diverse knipsels over Cor Bruijn, Maartje en Jacob Sikkes, Pussie rond, Maarten Krom, Firma Dekker, pamflet PSP 1962 met lijsttrekker Paul Hoogerwerf; **Lyda Vogel-Rem**, 4 foto's van polo-club Nereus (met aantal Wormerveerders), School B, vliegerwedstrijden speeltuinver. Celebesstraat, schillenboer in Warmoesstraat; Mevr. **R. van Westervoort**, diverse foto's: Lien Klinkenberg met zontje, Klaas Stolp, Cor van Westerhout, Kees Klinkenberg, Lies Hos; **Dick Zwart**, 3 plattegronden van Wormerveer: 2 zwart/wit en 1 kleur, stratenplan industrieterrein Noorderveld I en II, project Alb. Meijnsstraat-Vondelstraat-Herman Gorterstraat, programma feestelijke eucharistieviering t.g.v. 90 jaar kerkgebouw OLV Geboorte op 15-5-2005, kopie poster Erve H. de Jong Noordeinde, uitnodiging in verzilverde lijst t.g.v. 70 jaar bestaan GVB voor spuitfeest op 12 maart 1994, verjaardagskalender GVB t.g.v. 75-jarig bestaan 1999, diverse krantenknipsels, teksten van de CD Wormerveer 500, diverse documenten rondom Zaanoeverproject, uitnodiging Gorters Boekhandel 29 april 2005, Veerhuis nieuws mei 2005, poster toneelstuk 'De Strijd om de Eenhoorn' van Cor Bruijn opgevoerd in 1975 t.g.v. 50 jarig bestaan Zaanse Molen; **P. Aafjes** (Wormer), doosje nietjes van Boek- en Kantoorboekhandel Spaander, foto Zaanweg gezien vanaf de Stationsstraat met de gashouder en de losinstallatie t.b.v. de gasfabriek, kopie krantenartikel over het Sint Pieterspad d.d. 12 april 1952; **Bewonersvereniging Zaanstroom**, jubileumnummer 1993-2003 't Veerhuisnieuws; **Bibliotheekgroep Amandelbloesem**, gedenk-schrift t.g.v. 100-jarig bestaan Klinkenberg; **Dhr. Bloemraad**, De Zaende, maandblad gewijd aan de historie, folklore en genealogie van de Zaanstreek, 2^e jrg 1947, 5^e jrg 1950, De Speelwagen, maandblad gewijd aan de historische schoonheid, folklore en geschiedenis in Noord-Holland boven het IJ, verhaal: Tussen weesarmen en rusthuis door M. de Jongh (schoonvader van de schenker); **B. Boot** (Krommenie), typescript Geschiedenis L.O. Wormerveer (Landelijke hulp aan onderduikers);

C.J. Busch, oorkonde van de Coöp. Melk-richting en Zuivelfabriek Zaanstreek waarin hij op 29-12-1938 wordt benoemd tot erevoorzitter, programmaboekje feestavond in hotel De Jonge Prins op 7 januari 1911 t.g.v. 25 jaar toneelvereniging Thalia (1885-1910); **Geerie Butter-Voorn** (Wormer), 5 oude schoolfoto's op karton o.a.: kleuterschool Zuid, School B Goudastraat en Ulo Goudastraat, kasboek kruidenier J. Zwart (Warmoesstraat 19) uit periode nov. 1942 t/m okt. 1944, opgaaf Detailhandel 1945 op briefpapier van Onderwijzersorganisatie Wormerveer en Omstreken, verzendbrief 23 febr. 1944 van N.V. Zuivelmaatschappij De Kroon in Zaandijk aan J. Zwart Jbnz, Warmoesstraat betreffende kistje kaas Edam; Mevr. **Emmer**, brief over sluiting voor verbouwing en opening Coöp Supermarkt 2003, boekje bij operette De Zarewitsch van ZOV, jan/febr. 2005; Mevr. **H. Evers** (Koog a/d Zaan), schoenlepel firma H. Koene, Marktstraat 61; **Monique Fontijn**, uit nalatenschap Frans ten Wolde (oom): 3 foto's van Bevruidingsbal op 9 juni 1945, 5 schoolfoto's leerlingen, ijsboer A.F. Visser met ijskar Insulindelaan 17, 2 kranten Nieuws van den Dag d.d. 10-5-1940 en 14-5-1940, distributiestamkaart nr. 9369 van Adrianus T. ten Wolde geb. 6-2-1926, gebruikte textielkaart nr. V115, programma Herdenkingsfeest t.g.v. Neerlands Bevrijding op zaterdag 9 juni en 16 juni 1945 in Indische Buurt, van J.L. Fontijn (vader, was bestuurslid): 16 knipsels over Wilhelminapark o.a. boomplantdagen 1973 en 1974, 12 foto's van Wilhelminapark; **H. Graat**, kopie brief d.d. 15 mei 1920 gericht aan Frans Graat van Johan Pieter Laan n.a.v. het door hem zelf genomen ontslag als privé-chauffeur bij J.P. Laan; Mevr. **Heijmering**, boeken: gedenkboek Wessanen's Kon. Fabrieken t.g.v. 175-jarig bestaan 1765-1940, gedenkboek 'De derde eeuw gaat in: 200 jaar Wessanen (1765-1965)', 'Zeden en gebruiken aan de Zaanstreek' door G.D.J. Schotel t.g.v. tentoonstelling in 1874, 'Vier gezangen voor de scholen' (1872), krantenartikel brand Weverij Ammeraal (1961), krantenknipsel orgeldraaier Adriaan Pot, kopie verslag ijswedstrijden op de Zaan 20-2-1940 en idem ongedateerd, feestlied bij den opening der spoorweglijn Zaandam-Amsterdam 15 mei 1878, kledinghanger Fa. G. Koene Wandelweg 36; Dhr. **Korringa** (Westzaan), bodemvondsten uit sloot naast de Nieuwe Sociëteit bij demping en aanleg van diepriool, ca. 1970-1980; Mevr. **N. van Krochten**, repro op metalen plaat van tekening 'Gezicht op Wormerveer' van J. Bulthuis, 1794; **D. Krom**, boek 'Oude fabrieken nieuwe functies', etensketeltje een zogenaamde kanis (waarschijnlijk gemaakt en gebruikt in W.O. II door Johan B. Prinsze, voormalig raadslid in Wormerveer), brandweerstaf - brandspuit no. 1 (eigenaar was destijds de heer Jan de Vries van pakhuis De Halm); **Klaas Kruijver**, 2x Windbrief, 10x Zaans Erfgoed, 16x Anno 61/Met Stoom; **A. Kuijper**, vaantje, t.g.v. Wormerveer 450; **D. Kuijper**, foto van Dirk en Nel Boot, Mark van Delft en Gerrit van Geenhuizen op Zaanweg ca. 1935 met als achtergrond

pakhuis Koningsbergen, Mercurius en kolentransportbaan; **H. Muijzert**, W.F.C. Jubileumkalender 1907-1997; **R. Roelink**, schilderij ca. 1970 door W. de Jong voorstellende Oost-Indischekade / hoek Boeroestraat; **Walter Prinsze** (Bennekom), twee verhalen uit de Tweede Wereldoorlog: 'Vliegend fort in Wormerveer' en 'Het verlies van een vriend'; Dhr. **Rep** (Hoorn), videoband werkzaamheden Oude Begraafplaats najaar 2004; **J. Schaap**, 30 (kopie) krantenknipsels en programma's van Kon. Harmonie Excelsior, (kopie) foto van 4-in-een-concert in Wilhelminapark (1964), (kopie) overzichtsfoto van Kon. Harmonie Excelsior (juni 1955), (kopie) foto Jan Schaap jr. dirigent (juni 1955), (kopie) foto Grootse mars van Verkadeharmonie door Wormerveer t.g.v. 50 jaar Harmonie Ons Genoegen (1954), foto van Zaanbocht Wormerveer ca. 1900 uit De Kern personeelsblad van Verkade; **J. Schotman**, publicatie 'Ornamentiek in de Zaanse huizenbouw' (12 losse platen), bevestigingsonderdelen om deurkozijn vast te zetten (uit rijstpakhuis Batavia, gebouwd in 1893); **W. Schraal**, zinken vuilnisemmer van gemeente Wormerveer; **Loes Schoemaker-Koene** (Westzaan), foto schoolreisje School C naar Bergen (1953), kopie foto van Kleuterschool Noord (1921); **J. Schrijver**, 6 krantenknipsels De Typhoon uit 1983 over leven van Cor Bruijn, 2 krantenknipsels uit 1921 over conflict tussen toenmalige burgemeester en twee wethouders Wormerveer, (kopie) foto pakhuizen Batavia en Saigon met op achtergrond links rijstpellerij Hollandia (ca. 1900); **Piet Stelling**, medaille uitgereikt door burgemeester Draaijer aan W. Stelling t.g.v. 25 jaar brandweerdienst in 1934; Mevr. **Vollenga** (Westzaan), 2 kopie foto's van de ULO: 2^e klas 1963 en 4^e klas 1965; **Jan Alberts** (Krommenie), documentatie bij boek 'Jeugtherinneringen 2^e W.O in Wormerveer' bestaande uit talrijke originele documenten, verzetsmateriaal, kranten (Luistervink, Strijd, Je Maintiendrai enz.), foto's gebruikt in het boek enzovoort, plastic Wessanen-tas; **Margriet Dijkstra**, boekje Zaandichtsels (Brede School gedichtenproject), boekje Pionier schoolgedichten; **Tineke Ooms**, boek Cor Bruijn 'Het witte rendier', trommeltje Verkade fabrieken met afbeelding Gezicht op Molen de Witte Vlinder / de Jonge Prins / N.H. Kerk, overlijdenskaart van Jo Hillekalsbeek + gebed en geloofsbelijdenis uit de dienst; **Jac Schaap**, lauwerkranen, medailles, linten, beker, spelden bij vaandels alles van Harmonie Vereniging Ons Genoegen; **Peter Tolhuijs** van De Toermalijn, 2x Zaandichtsels (Brede School gedichtenproject); **Tom Tulleken**, 3 T-shirts van sportschool Tulleken, stickers boksteam, sticker: I love fitness by Tom Tulleken, diverse advertenties, archief sportstudio Tom Tulleken, archief boksteam Tom Tulleken, 2 foto's van boksteam en bokstraining, 1 foto krachttrainingscentrum Z. en P.C. De Ham, 2 ovenwanten wit met Wessanen logo in blauw, kaart Wormeren Jisperveld (incl. Zaanbocht), reproductie prent Wormerveer anno 1797 naar J. Bulthuis, kalender 1983 uitgegeven door

Ammeraal International B.V., 2 reproducties van Frans Mars: Wessanen aan de Noorddijk en de Fabriekswand, prent R.K. Kerk 1948 geplakt op karton, kalender 1994 met luchtfoto's van de Zaan rond 1924, speciale kranten van De Typhoon en Het Vrije Volk t.g.v. opening Coentunnel (1966), archiefstukken Waterpolovereniging De Ham, archiefstukken zwembad De Watering, archiefstukken Waterpolotoernooien en Stuivertocht met veel foto's, boeken: 'Boerderijen in Nederland', 2^e dr. 1942, 'Zwemvereniging De Ham 50 jaar', 'Zaanse films', uitgegeven t.g.v. 1^e Week van de Zaanse film in 1993, stripboek 'Witte Zwanen Witte Zwanen' gemaakt t.g.v. 100 jaar Albert Heijn in 1987 (deel uit de Suske en Wiske reeks van Willy Vandersteen), cacaopoederblikjes van Boon en Wessanen, koektrommel Pette, 15 foto's van Scholieren Waterpolo Toernooi, 18 foto's van renovatie zwembad, 14 foto's van Stuiversronde, Praamtocht en 4 groepsfoto's van de klassen Theo Thijssen-, Cor Bruijn-, Jan Ligthart- en Gerhardt-school tijdens schoolzwemmen, div. correspondentie rondom Scholieren Waterpolo Toernooi voor basisscholen en voortgezet onderwijs, boek Piet Koopman 'Jazzkronieken van de Zaanstreek', documentatie over en foto van atleet Cor Thoolen, ets van Frans Room 'W.F.C. 75 jaar', Borns kaart van de Zaanstreek (1965), kalender 'Twaalf aquarellisten uit Zaanstreek Waterland' (1981), kalender 'De Zaanlandsche dorpen' (uitg. Wessanen), kalender WFC 1976, vlag De Ster Wormerveer, Scholieren Waterpolotoernooi o.a.: posters 5e scholieren waterpolotoernooi (1974), certificaat van deelname, scoreblad toernooien 1970/1973, documap: info over toernooi voor deelnemers, documap: info voor sponsors, De Zaanlander 3-1-1972 + krantenknipsels 1974/1975/1977/1978, Zwemkroniek, 56^e jrg. 1979, no. 3.; **Gerard Kaagman**, Woningbouwvereniging De Arbeid: Statuten en Huishoudelijk Reglement: Deel 1 Statuten (26 april 1920), wijziging 1967, laatste wijziging 1988, Uitnodiging voor vergadering op 26 oktober 1967, huurovereenkomst per 1 januari 1988, brief Stuurgroep Wijkrenovatie Zeeheldenbuurt Wormerveer aan de leden der gemeenteraad met plan bewoners voor de buurt, renovatie Zeeheldenbuurt Wormerveer: Planbeschrijving (1973), verslag inspraakprocedure buurtverbetering Zeeheldenbuurt Wormerveer (1973), jaarverslag 1986 De Arbeid, notulen jaarvergadering De Arbeid 1987, tekeningen voor 40 woningen aan de Jan van Galenstraat en de De Ruyterkade, jaarverslag Wijkoverleg Wormerveer 1996; **Jan Korf** (Deventer), publicatie 'De Kinderen uit de Mol', gepubliceerd in Terug in de tijd deel 2; **Heer Wijker**, Krommenieër Kroniek sept 2001, Anno 1961 no 160, dec. 2001, Met Stoom nr. 29 (april 1998) en nr. 40 (december 2001); **onbekend**, reclamekaart van Boon's Cacao en Chocolade Wormerveer met afbeelding Rugen, lepeltje Wormerveer met afbeelding vis, kopie prent Gezicht op Wormerveer (A4), knipsels W.F.C. (1928); **onbekend**, Zaanse kaper (zwart wol, ca. 100 jaar oud), matrasshoes + sloop, wit met blauwe strepen.